

La primavera pendent

Em deixava amb un buit de paraules al ventre: cap explicació, cap disculpa

Barcelona, principis del segle XIX. Una dona cansada d'esperar. L'home amb qui l'han casat està massa ocupat fent volar coloms i vola literalment a Anglaterra, i ella s'ha de fer càrrec del negoci familiar. *La primavera pendent* d'Ada Castells és la primera de les novel·les del projecte editorial *Matar el monstre* (Comanegra), un conjunt de set llibres de set autors diferents que estan ambientats a Barcelona al llarg de dos segles i que reten homenatge a un clàssic, *Frankenstein*, dos segles després de la publicació de la novel·la de Mary Shelley. Així sona l'arrencada de *La primavera pendent*.

«Portrait of May Sartoris», 1860, Frederic Leighton

1.

És important passar fred a l'hivern per lloar la primavera tal com es mereix. M'ho deia sempre la mare i jo en lamentava la resignació. Passava fred, i tant que en passava, i només la primavera que arribaria algun dia era capaç de temperar-me'l. La meua vida s'havia convertit en una espera. M'imposava distraccions per no llanguir per les estances. Cosia, llegia, cantava... i tot sense espantar cap mal. Tota jo era plor, però dins meu em resistia a ser una Ofèlia surant al riu. Lluir una mirada nova em va costar hores d'esforç, nits d'incògnita i més d'un despertar sobtat, fins que un dia, revoltada, vaig cridar prou.

Ara m'aterra que el seu retorn m'empenyi altre cop cap a l'abisme. Per esvaïr mals presagis, omplo la tarda fent taronja confitada. Pelo la fruita, en blanquejo la pell, hi afegeixo sucre i l'envaso al bany maria. En tancar els pots, no oblidó fer el senyal de la creu, per si a dins s'hi ha escolat cap mal esperit. N'hi ha vint-i-cinc, de pots. Vint-i-cinc mesos, compto. Els mateixos que fa que el Francesc va marxar sense tenir la gosadia d'abandonar-me del tot. «T'escriuré», em va dir abans de tancar la porta, i va ser cert. Primer, rebia carta cada quatre mesos; darrerament, ja m'he descomptat. El meu home va partir cap a Anglaterra amb el cap enfebrat per una idea, sense adonar-se de la ràbia que se m'acumulava a les entranyes. Si haguéssim tingut un fill, no m'hauria sentit tan abandonada. Que engendrar no era la nostra obligació? Bé que mossèn Bertrand hi insistia: «La finalitat principal del matrimoni és l'acte de procrear». Però quan els primers temps de casats gosava reclamar una criatura, el Francesc em sortia sempre amb el mateix estirabot:

-En pocs anys, això de tenir fills, serà cosa dels animals. Aviat hi haurà una manera molt més perfecta de reproduir-nos a la Terra.

Amb el pas dels mesos, ja no es va molestar ni a brindar-me aquesta excusa. Em deixava amb un buit de paraules al ventre: cap explicació, cap disculpa. L'únic que aconseguia treure-li era que em volia protegir del seu secret. El Francesc no es va sincerar fins que no va tenir la feina enllestida. Va trigar nou mesos, com si hagués estat ell el gestant. Aleshores m'ho va explicar tot d'una escopetada i, sense donar-me temps per pair-ho, va imposar aquesta llarga distància de més de dos anys entre nosaltres.

Ha estat a través de les cartes, que l'he conegut, però ja és massa tard. El meu cos s'ha refredat com aquests pots de confitura de taronja i temo que s'hagi clos hermèticament, per sempre més.

2.

Tot va començar per culpa de Mr. Norris, l'enginyer anglès que va entrar fa deu anys a la fàbrica d'indianes per ajudar el pare amb la maquinària. Aleshores encara ni tan sols sospitàvem que aquell senyor de bigotis rojos i pell rosada irrompia a les nostres vides per quedar-s'hi. De jove, havia treballat a la Companyia Britànica de les Índies Orientals, però en veure que els seus perdien el domini de les aigües de l'Índic, va deixar les batalles enrere per provar sort a Barcelona. Diuen que també hi va arribar rere unes faldilles distingides, però això mai no ho hem sabut del cert. D'experiència en el comerç, no li'n faltava, així que el pare va passar per alt la seva procedència anglesa i hi va confiar. El meu estimat pare tenia bon ull per a la gent, una qualitat que, malauradament, no he heretat. Només amb el pas del temps he sabut apreciar que Mr. Norris és un home llest, murri i polít. Bregat en mil mars, sap adaptar-se als canvis polítics i sempre que en té ocasió deixa clar que la seva pàtria és el progrés. Val a dir que, en els nostres temps convulsos, no és una mala manera de prendre's l'existència. L'enginyer ha estat capaç de passar per alt la guerra amb els anglesos, d'engalipar els francesos i els borbons, i, encara més difícil, el meu pare, que era l'home més desconfiat de la Terra abans que el còlera se l'endugués fa quatre anys.

Un cop passat el dol rigorós, la mare va sucumbir a la insistència de Mr. Norris per casar-me. Jo ja tenia una edat per merèixer i necessitàvem un home per dur el negoci. Quan arrufava el nas com

una pubilla capriciosa, la mare em repetia allò del fred de l'hivern i la primavera pendent. L'enginyer m'havia triat el seu fillol com a nuvi. Confosa per la meua inexperiència, el veia com un pocapena pretensions que consumia el poc que li quedava de la joventut fent mèrits a la fàbrica. Que cega que estava!

A casa admiraven el Francesc per la seva tenacitat. Havia començat emblanquint teles, quan Mr. Norris el va entrar al ram de la manufactura de cotó perquè comencés des de baix. En aquells moments, ningú no va sospitar que l'enginyer ho feia per allunyar el seu fillol del mal camí. Amb la mort dels pares, quan tot just despuntava a la vida, el Francesc havia caigut en males companyies i s'havia obsessionat per uns estudis que vorejaven la bruixeria. Mr. Norris n'estava al càrrec com a padrí i un vespre, tornant d'un viatge a Anglaterra, se'l va trobar tancat a l'habitació amb tot d'ossos d'animals disposats en fileres exactes. El nen que feia unes setmanes construïa cabanes al terrat havia deixat pas a un orfe fascinat per la mort.

La majordoma li va explicar que el senyoret no havia sortit de la cambra en tres dies i que tot just havia tastat l'escudella que li deixava a la porta. La pobra dona no sabia si havia fet prou bé de no estovar-lo a cops d'espardenya, un mètode infal·lible que li havia funcionat amb els seus set fills. Amb el fillol de Mr. Norris, és clar, no s'hi havia atrevit, com, per sort, tampoc no havia gosat entrar a la seva cambra sense permís. Trobar-se amb aquells esquelets alineats l'hauria fet combregar amb el que ja deien les males llengües, que el noi et orfe que havia acollit l'anglès no hi tocava del dret.

La mirada de desconcert de la majordoma va fer entendre a Mr. Norris que havia d'actuar. No podia ser que tingués el fillol tan desbridat en un moment de la vida en què s'havia de començar a forjar una trajectòria. On l'havia de col·locar, si no a la fàbrica d'indianes? El noi va acceptar el repte de bon grat, després de convèncer el padrí que, si s'havia passat tres dies tancat, no era per conuiu amb esquelets com un bruixot de fira, sinó per evitar que la mort senyoregés les nostres vides amb tanta insolència.

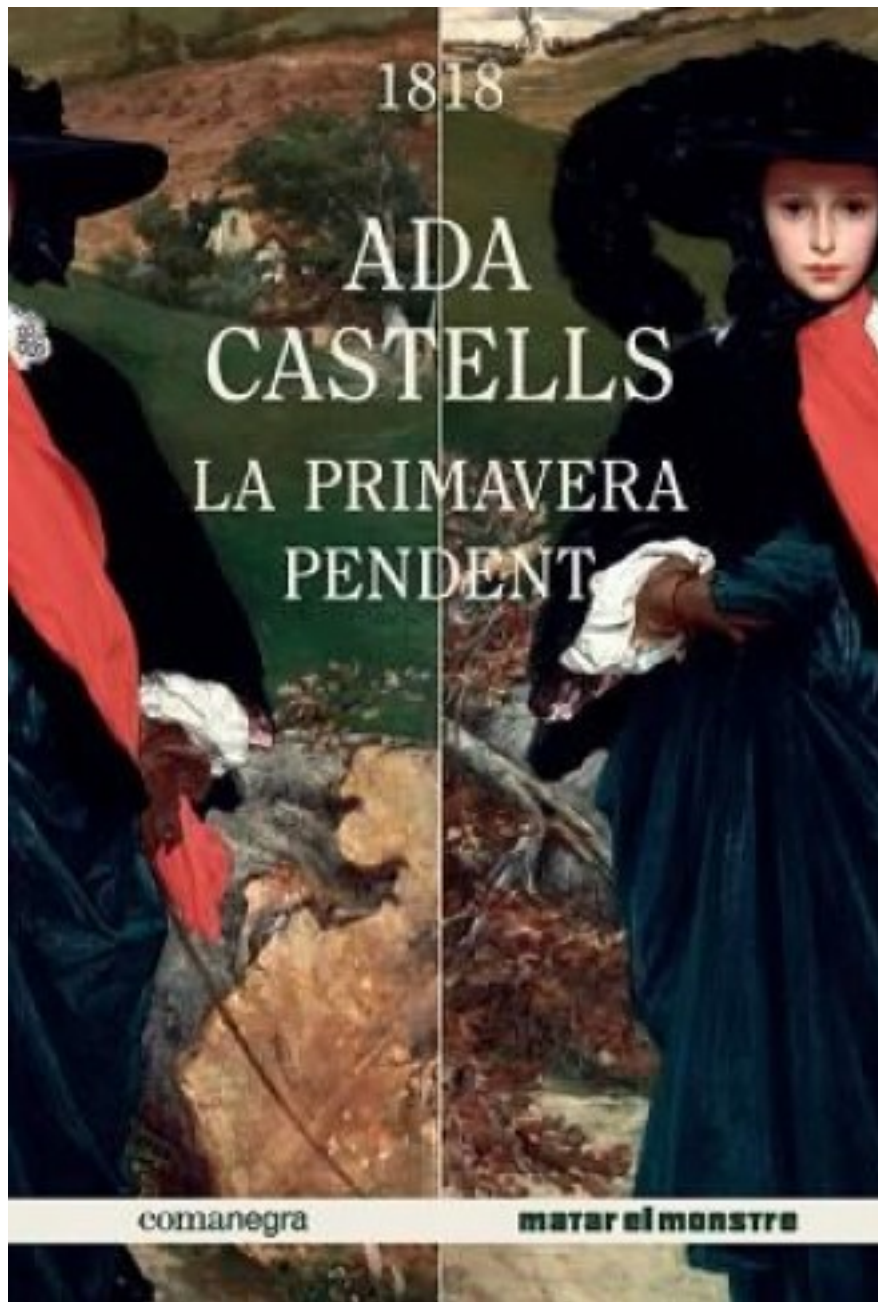
Mr. Norris de seguida va pensar en els pares del Francesc. S'havien fos en setmanes, cremant de febre, per culpa d'un mal que no s'havia pogut determinar. Els metges ho havien resolt amb el nom de *calentures sobtades*, però la conclusió havia estat una de sola: la mort.

L'enginyer va trobar que el que es proposava l'orfe era ben noble, però que primer s'havia de forjar un destí. Si hagués vist com se senyava la majordoma rere seu, s'hauria adonat que el que calia era frenar per sempre els peus d'aquell galifardeu furgador de cadàvers. «Els joves es pensen que tot ho saben, per això hi ha les espardenyes, què carai, per baixar-los els fums!», hauria exclamat la majordoma si li hagués quedat esma per parlar. Però, en lloc de parlar, resava temerosa i, en lloc d'espardenya, Mr. Norris va optar per la fàbrica.

Amb els anys, el jove aprenent es va guanyar una posició destacada en l'exportació dels teixits elaborats. La mare ho resumia a la seva manera resolutiva:

?El Francesc Castany sap parlar estranger, i amb això ja està tot dit.

Però jo només li sabia veure aquella pell cendrosa d'home reclòs i les ulleres que se li marcaven sota uns ulls pansits abans d'hora. No s'assemblava gens als meus galants de novel·la, lluitadors, sensibles i uniformats. La diferència d'anys també m'averkonyia. Jo en tenia divuit i ell... bé, ell, encara que semblava mentida, mai no he sabut els anys que té, però en la meua tendresa el trobava tan gran, tan taciturn, tan apagat. Fos com fos, va passar el dol i m'hi vaig casar. No en va, a mi sí que m'havien fet pujar amb l'amenaça de l'espardenya, ben disposada a obeir.

La primavera pendent (<http://comanegra.com/ficcio/469-ada-castells-primavera-pendent.html>)

© Ada Castells, 2018

© Editorial Comanegra, 2018

